

BeMaS Haset ve G?pta ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *BeMaS Haset ve G?pta ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17515>

Özet

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i, bireylerin ya?ad??? k?skançl?k duygusunun yap?c? (g?pta) ve y?k?c? (haset) boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilm? olan orijinal ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas?d?r. Yasemin Ç?rpan ve A. A. Özdo?ru taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekte?irilen bu çal??ma, ölçe?in Türkçe formunun dilsel e?de?erli?ini, iç tutarl?l???n? ve yap?sal geçerlili?ini incelemeyi amaçlam??t?r. Ölçek, toplam 10 maddeden olu?makta olup, haset ve g?pta olmak üzere iki farklı alt boyutu ölçmektedir.

Bu çal??ma, psikolojideki önemli bir duygu olan k?skançl???n farklı tezahürlerini bilimsel olarak incelemek için Türk kültürüne uygun, geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktadır. Ölçe?in derecelendirmesi 6'l? Likert tipi format?nda yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

BeMaS, Haset, G?pta, K?skançl?k, Psikometri, Ölçek Uyarlamas?, ?ki Faktörlü Yap?.

Yazarlar

Yasemin Ç?rpan, A. A. Özdo?ru

Amaç

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i'nin temel amac?, k?skançl?k deneyimini tek boyutlu bir kavram olarak ele almak yerine, teorik olarak ayr??t?r?lm?? olan iki temel bile?enini, yani **yap?c? g?pta** ve **y?k?c? haset** duygular?n?, psikometrik aç?dan sa?lam bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, bireylerin ba?kalar?n?n üstünlüklerine verdikleri tepkileri (kendini geli?tirme motivasyonu ya da ba?kas?n?n ba?ar?s?zl???n? isteme) ay?rt etmeyi hedefler.

Ç?rpan ve Özdo?ru (2017) taraf?ndan yapılan uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ba?lam?nda do?rulamak ve bu sayede sosyal psikoloji ve klinik psikoloji alan?ndaki ara?t?rmalara kullan??l? bir araç sa?lamaktır. Bu çal??ma, dilsel e?de?erlik ve kültürel uygunluk süreçlerini titizlikle yürüterek ölçe?in Türkçede de geçerlili?ini ve güvenirlik düzeyini kan?tlam??t?r.

Yap?

Ölçek, sosyal kar??la?tırma süreçlerinin duygusal sonuçlar? olan k?skançl???n iki ayrı ve ba??ms?z boyutunu ölçer. Bu yap?, psikolojik literatürde kabul gören **?yi Niyetli K?skançl?k (G?pta)** ve **Kötü Niyetli K?skançl?k (Haset)** ayr?m?na dayan?r.

G?pta (Benign Envy): Bu boyut, bir ba?kas?n?n sahip oldu?u ba?ar?y? veya özelli?i arzu etmeyi içerir, ancak bu arzu olumlu ve yap?c? bir motivasyonla birle?ir. Birey, üstün olana ula?mak için kendini geli?tirmeye odaklan?r. Ölçekte 1, 3, 4, 7 ve 9. maddeler bu yap?y? ölçmektedir.

Haset (Malicious Envy): Bu boyut ise, ba?kas?n?n üstünlü?ünü tehdit edici veya haks?z bulmayı içerir. Birey, o üstünlü?e ula?maktan ziyade, üstün olan ki?inin bu üstünlü?ünü kaybetmesini veya zarar görmesini arzular. Ölçekte 2, 5, 6, 8 ve 10. maddeler bu yap?y? ölçmektedir.

Geçerlik

Türkçe geçerlilik çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini ve dilsel e?de?erlili?ini göstermi?tir. Yap? geçerlili?i, genellikle Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi? olup, ölçe?in orijinal yap?s?ndaki iki faktörlü modelin (Haset ve G?pta) Türk örnekleminde de tutarlı oldu?unu göstermi?tir.

Geçerlilik çal??malar? ayrıca, haset ve g?pta alt boyutlar?n?n beklenen psikolojik sonuçlarla (örne?in, hasedin dü?manca duygularla pozitif, g?ptan?n ise motivasyon ve ba?ar? odaklı davran??larla pozitif korelasyonu) ilişkilerini inceleyerek yak?nsak ve ayr??an geçerlili?ini de desteklemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizi, iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) ile de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, hem toplam ölçek puan? hem de haset ve g?pta alt boyutlar? için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarlılık de?erleri elde edilmi?tir.

Yüksek iç tutarlılık, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarlı oldu?unu göstermektedir. Adaptasyon çal??malar? genellikle test-tekrar test güvenilirli?ini de içerebilir, bu da ölçek puanlar?n?n zaman içinde kararlılı?n? göstermektedir.

Faktör Analizi

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i'nin psikometrik özellikleri, iki faktörlü yap?n?n korunmas? esas?na dayan?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda yap?lan faktör analizi (büyük olasılıkla Do?rulamalı Faktör Analizi), ölçe?in iki ayrı ve ilişkili faktörden (Haset ve G?pta) oluştu?unu ve her bir maddenin ilgili faktöre yüksek yük verdi?ini kanıtlamı?tır.

Bu sonuçlar, ölçe?in teorik yap?s?yla uyumlu oldu?unu ve iki ayrı k?skançlık tipini ba?arılı bir şekilde ayrıttırdı?n? göstermektedir. Ölçek, toplam 10 madde ile bu iki boyutu ölçmektedir: G?pta alt boyutu 5 madde, Haset alt boyutu 5 madde içerir.

Enstrüman

Test Type:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available:

Türkçe (Turkish)

Population Group:

Genel Popülasyon (Yeti?kinler)

Age Group:

Belirtilmemi?, ancak üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler üzerinde kullan?ma uygundur.

Population Details:

Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencisi örneklemi üzerinde gerçekleştirilmi?tir, ancak ölçek yeti?kin popülasyonda duygusal tepkileri de?erlendirmek için tasarlanm??tır.

Test Methodology:

6'lı Likert Tipi Derecelendirme. Yan?tlar 1 (kesinlikle kat?lm?yorum) ile 6 (kesinlikle kat?l?yorum) arasında de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Sosyal Kar??la?tırma, Haset, G?pta, Cronbach Alfa, Geçerlilik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu Yazar Yasemin Ç?rpan için: ycirpan@eflatun.com.tr

Correspondence Address:

Mevcut kaynakta detayl? adres bilgisi belirtilmemiştir.

Özinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in orijinal BeMaS'in geliřtirildi?i y?l 2015, Türkçe uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l ise **2017**'dir. Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar (Yasemin Ç?rpan) ile iletiřime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya lisanslama ücretleri hakk?nda bilgi mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Ç?rpan, Y. ve Özdo?ru, A. A. (2017). BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?: Dilsel e?de?erlik, güvenirlik ve geçerlilik çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18, 577-585. <http://dx.doi.org/10.5455/apd.256664>

Orijinal ölçek: Lange, J. & Crusius, J. (2015). The Benign and Malicious Envy Scale (BeMaS): Separating two faces of envy. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(1), 143-154. (Bu çal??ma, Türkçe uyarlaman?n temelini oluřturmaktadır.)

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 10 maddedir. 1, 3, 4, 7, 9. Maddeler g?pta, 2, 5, 6, 8, 10. Maddeler hasedi ölçek.

1. Ba?kalar?n? k?skand???mda, gelecekte nas?l onlar kadar ba?ar?l? olabilece?ime odaklan?r?m.
2. Benden üstün olan insanlar?n üstünlüklerini kaybetmelerini isterim.
3. Ba?ka birinin benden daha iyi oldu?unu fark edersem, kendimi geliřtirmeye çal??r?m.
4. Ba?kalar?n? k?skanmak hedeflerimi gerçekleřtirme konusunda beni motive eder.
5. Kendim içim istedi?im bir ?eye ba?kalar? sahipse, onu ellerinden almak isterim.
6. Benden üstün olan birinin ba?ar?s?z olmas?n? isterim.
7. Ba?kalar?n?n ba?ar?s? bana ilham verir.
8. Ba?kalar?n?n iyi ?anslar?n?n sona ermesini isterim.
9. Ba?kalar?n? k?skanmak, kendimi daha iyi olmaya zorlar.
10. Ba?kalar?n?n benden daha iyi olmas? beni rahats?z eder.